

Člověk Čapek

odborný seminář o Čapkových rodových kořenech, dětství a dospívání

20. února 2018 - Knihovna města Hradce Králové

Svaz knihovníků a informačních pracovníků 08

PROGRAM

Mgr. Hasan Zahirović, Ph.D

Narozen 1975 ve Východní Bosně. Od roku 2006 žije v České republice. Herec, překladatel, teatrolog, dramaturg, pedagog a čapkovský badatel, člen výboru Společnosti bratří Čapků. Pracuje v Ústavu bohemistiky a knihovnictví Slezské univerzity v Opavě. Je vedoucím Oddělení kulturní dramaturgie.

Kontakt: hasanzahirovicart@gmail.com

Rod Čapků ze Žernova a rod Novotných z Hronova

Pro Helenu, Josefa i Karla bylo rodinné prostředí a zázemí důležitým formujícím činitelem. Podle Heleny se Hronov a Žernov od sebe výrazně lišily – jeden dům byl plný tepla, světla a vůní a ten druhý byl cudně až archaicky přísný. Pro Josefa byl rodný kraj milovaným kouskem světa, který intenzivně vnímaly jeho dětské smysly a kde začínal jeho duchovní růst. Karel Čapek přiznával, že čím déle psal a věnoval se české řeči, tím více si uvědomoval, co všechno má po své hronovské babičce.

V současné době není v Hronově po rodu Novotných mnoho stop, zatímco žernovská část rodiny současně žije v prarodičovském statku. V přednášce se posluchači seznámí nejen s historií obou rodů, ale získají informace o scénologii jednotlivých míst a jejím vlivu na tvorbu všech tří sourozenců. Seznámení s rodovými kořeny bude doplněno stručným představením současných potomků slavných sourozenců.

PhDr. Jindra Jukličková

*Narozená v roce 1984. Od roku 2014 žije v Trutnově. Působí jako pedagog českého jazyka. V současné době je na rodičovské dovolené. Od roku 2009, kdy převzala kompletní písemnou pozůstalost Heleny Čapkové, se systematicky zabývá její osobností. Přípravuje k vydání její dosud nepublikované memoáry, zachycující detailně období nacistické i komunistické okupace, která se jí a její rodiny dotkla velmi citelně. Většina členů rodiny totiž byla nějakým způsobem stíhána či přímo trestána stávajícím režimem a byli tedy buď zavřeni v koncentračním táboře, později ve vězení či byli nuceni emigrovat (ve vlasti jim hrozil trest smrti). Tyto vzpomínky přímo navazují na memoáry publikované pod názvem *Moji milí bratři*.*

Krajina dětství v pohádkách Karla Čapka

Přednáška se snaží prokázat vliv života a prostředí sourozenců Čapkových, především Karla, na tvorbu jejich pohádek. Účastníci se seznámí s okolnostmi, které přivedly oba bratry k tvorbě literatury pro děti a mládež, se společnými znaky jednotlivých děl a základními principy výstavby díla, jejich vzájemné propojení a návaznost na životní zkušenost. Pozornost je věnována i vlivu rodného kraje na sourozence Čapkovy, promítnutí okolních vsí do jejich tvorby pro děti a mládež, stejně jako promítnutí lidí ze sousedství do pohádkových postav. Část přednášky je věnována vlivu novinářské činnosti na tvorbu pohádek bratří Čapků. Půjde o srovnání původních novinářských otisků jednotlivých pohádek a jejich přepracované knižní verze. Zároveň bude vymezena podoba typické pohádky Karla Čapka včetně seznámení s motivy, tématy a prostředky tvorby. Pozornost bude věnována i promítnutí postupů a prostředků v tvorbě pro dospělé čtenáře. Zda a jak lze propojit kritiku a tvorbu pro děti a mládež, zda lze vnést do pohádky prvky děl tvorby pro dospělého čtenáře. Jsou-li pohádky bratří Čapků adresovány konkrétnímu čtenáři či posluchači, je-li věk čtenářů pomyslně omezen, a lze-li oslovit pohádkou i dospělého čtenáře. A především, zůstává-li pohádka Karla a Josefa Čapka stále ještě pohádkou.

Kontakt: jindriska.ms@seznam.cz

Mgr. Petra Landsmannová

Rodačka z Hradce Králové, vystudovala gymnázium v Novém Bydžově a Střední knihovnickou školu v Brně. Od roku 1991 působí v hradecké městské knihovně na různých odděleních. V roce 2006 dostudovala bakalářský studijní obor Jazyková a literární kultura na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové. V roce 2010 dokončila magisterské studium historie na Filozofické fakultě UHK. V současné době je vedoucí referenčního centra Knihovny města Hradce Králové a Informačního střediska Europe Direct. Zajímá se o regionální literaturu a podílí se na publikační činnosti knihovny.

Student Čapek

Přednáška Student Čapek bude představovat studentský pobyt Karla Čapka v Hradci Králové. Přiblíží život v tomto městě na počátku 20. století, studentské spolky, převážně však spolek Mansarda. Na konci se bude věnovat i dosud „neprokázaným hypotézám“ proč Karel Čapek odešel na gymnázium do Brna.

Studentský spolek Mansarda, mezi jehož členy patřily za studií v Hradci Králové i významné osobnosti první republiky (mimo jiné i Karel Čapek, Jiří Červený, Rudolf Medek, Emil Vachek a František Kryštof), byl tématem bakalářské práce, která se pak stala základem pro sepsání knihy Hradecký stříbrný vítr (Studentský spolek Mansarda, Karel Čapek a další osobnosti české kultury), která vyšla v roce 2008.

Proč právě toto téma?

„Zřejmě mi bylo souzeno a já ho zdědila po svém předkovi Vojtěchu Králíčkovi, v jehož studentském pokojíku spolek Mansarda vznikl. Vojtěch byl přítelem mladého studenta Karla Čapka, podle pamětníků spolu zápolili ve veršování, na což je naše rodina neskonale hrdá.“

Kontakt: landsmannová@knihovnahk.cz

Bc. Markéta Venclová, ředitelka Branka, o.p.s. – Lenka Lembejová, Branka, o.p.s.

Prezentace projektu Čapek

ČAPEK je název projektu věnovaný slavné sourozenecké trojici, který vznikl v turistickém regionu Kladské pomezí. Představuje Karla, Josefa a Helenu prostřednictvím míst jejich pobytů v rámci Královéhradeckého kraje. Je zaměřený na laickou veřejnost a klade si za cíl nabídnout cestování s čapkovskou tematikou. Prostřednictvím tištěné mapy a webových stránek seznamuje návštěvníky se zajímavými příběhy z jejich života, doporučuje pobyty, nechybí také přehled děl včetně jejich filmových adaptací.

<https://karelcapek.cz/>

<https://kladskepomezi.cz/>

kontakt: marketa.venclova@kladskepomezi.cz

JUDr. Pavel Vespalec, předseda SBČ a Tomáš Kubíček, SBČ a předseda Klubu bratří Čapků Trutnov

Člověk Čapek a SBČ

Nejširší záběr zájmu o život a dílo obou bratří Čapků má v České republice, bezesporu Společnost bratří Čapků, která si v minulém roce připomněla 70. výročí svého trvání. Založena byla v roce 1947 a u jejího zrodu byli takové osobnosti, jako Miroslav Halík, František Langer nebo František Rabas. Ten se také stal jejím prvním předsedou. SBČ prošla všemi dějinnými zvraty bez poskvrny na své pověsti. O odkaz bratří Čapků a jeho uchování v paměti národa se „čapkovci“, jak si říkají členové SBČ, starají po celé naší republice. Členská základna se pohybuje kolem 600 členů (z toho je více než 250 členů mimopražských) a je otevřená všem novým zájemcům o členství. K 70. výročí založení společnosti byla ve Studijní vědecké knihovně v Plzni uspořádána ve dnech od 9. listopadu do 5. prosince minulého roku velká výstava, která tuto historii přehledně mapovala. K výstavě byla uspořádána dne 23. listopadu konference, kde přednášeli odborníci na jednotlivá témata a to Dr. E. Kunstová, Dr. J. Pešička, Dr. H. Zahirović, Dr. P. Pečinková a T. Kubíček. SBČ ke svému výročí vydala pro členy sborník Acta Čapkiana, který rovněž sedmdesátiletou historii shrnuje. Čapkovci tak hrdě, s elánem jim vlastním, vstoupili do dalšího období své činnosti.

Klub Bratří Čapků Trutnov byl založen v roce 1982. Zabývá se pořádáním kulturních, zejména literárních pořadů. V současné době má 75 členů. V loňském roce oslavil 35. výročí svého založení a při této příležitosti vydal publikaci Klub bratří Čapků 1982 – 2017.

<http://www.bratri-capkove.cz/>

<http://klubbratricapku.g6.cz>

kontakt: sbc.vespalec@seznam.cz, kubicektom@seznam.cz

Vladimíra Odrobiňáková, pověřená pracovník Muzea bratří Čapků Malé Svatoňovice

Pozvánka do Muzea bratří Čapků v Malých Svatoňovicích

Rodný dům Karla Čapka, kde je dnes umístěno Muzeum bratří Čapků, zachycuje jejich rodný kraj, rodinné fotografie, různé dokumenty a také Karlovo vysvědčení z druhé třídy. V druhém patře je expozice výtvarného díla Josefa Čapka. Skrývá se zde také působivá sbírka jeho posledních grafik a básní z koncentračního tábora.

<https://www.malesvatonovice.cz/muzeum/>

kontakt: odrobinakova@malesvatonovice.cz

Bc. Kateřina Hubertová, předsedkyně RV Svazu knihovníků a informačních pracovníků 08

Čapci a knihovny

Prezentace představuje ilustrační výběr akcí knihoven, které působí v místech regionu, které jsou spjaty s Čapkem a jsou součástí projektu Čapek. Ukázky aktivit jsou z knihoven v Malých Svatoňovicích, Batňovicích, Úpici, Rtyni v Podkrkonoší, Hronově a Hradci Králové. Z uvedených příkladů je vidět, že čapkovské aktivity se v knihovnách odehrávají po dvou základních liniích – jedná se o akce pro dětské čtenáře a o akce pro dospělé čtenáře. Pro děti se konají zejména aktivity zaměřené nejen na pohádky bratří Čapků, ale je zde zřetelná snaha připomínat dětem i jejich život – zejména dětství a vztah k rodnému kraji. Akce pro děti se odehrávají nejen formou klasických besed konaných v knihovně, ale velmi často jsou na základě pohádek organizovány nejrůznější literární vycházky a setkání. Příkladem může být Noc s Andersenem v Úpici, kdy děti m. j. společně navštívily dům Čapkových, ve kterém je dnes policejní služebna a četly si zde Policejní pohádku. Akce, při kterých se děti setkávají s havlovickým vodníkem, kterého trápí revma, nebo se setkají s rusalkou, která má zlomenou nožku, se mohou odehrávat v kterémkoliv dětském oddělení nebo ještě lépe v knihovnické zahradě nebo městském parku. Pro větší knihovny by mohla být inspirací moderně pojatá informační výchova, během které si děti a mládež aktivně samy získávají potřebné informace. Akce pro dospělé se zatím omezují na besedy, přednášky a výstavy. Témata těchto akcí se většinou zaměřují na život obou autorů, rodové kořeny v našem kraji, a pokud je k dispozici kvalifikovaný lektor, tak i na význam a rozbor jejich díla. Přednášky jsou organizovány pro širokou veřejnost i v rámci akademií volného času a univerzit 3. věku. Zatím méně využívanou aktivitou je přímé předčítání z děl obou bratří, které lze využívat nejen v knihovnách, ale např. i v domovech seniorů, kam knihovníci často docházejí. Je možné připravit např. i knižní záložky s citáty z děl obou bratří a kreativní knihovníci určitě naleznou celou řadu dalších aktivit, kterými mohou veřejnosti osobnosti a dílo sourozenců Čapkových připomenout. Rok 2018, který přináší řadu významných výročí – oslavíme 100. výročí vzniku republiky, vzpomeneme 80. výročí úmrtí Karla Čapka a v našem regionu si připomeneme i nedožitě 75. výročí narození kolegy knihovníka, bibliografa a velkého čapkologa Ladislava Vaciny – k čapkovským aktivitám přímo vybízí.

<http://www.skipcr.cz> , <http://skip.knihovnahk.cz>

kontakt: hubertova@knihovnahk.cz